

BÆRUM KOMMUNE

RÅDMANNEN

Dato: 05.10.2005 Arkivkode: N-100 Bilag nr: Arkivsak ID: 05/4441 J.post ID: 05/31607
Saksbehandler: Susan Berentsen

Behandlingsutvalg	Møtedato	Saksnr.
Sektorutvalg bistand og omsorg	20.10.2005	042/05

NY ARBEIDS OG VELFERDSFORVALTNING (NAV) - HØRINGSUTTALELSE**VIKTIGE PUNKTER I SAKEN:**

Stortinget behandlet proposisjonen om "Ny arbeids- og velferdsforvaltning" den 31. mai 2005. Forslaget til lovgrunnlag for en ny arbeids- og velferdsforvaltning har høringsfrist mandag 14. november 2005. Bærum kommune sendte i november i fjor høringsuttalelse for "En ny arbeids- og velferdsforvaltning - Om samordning av Aetats, trygdeetatens og sosialtjenestens oppgaver (SATS)" der kommunen støttet modell 2 Kommunal arbeidslinje med kommunalt ansvar for arbeid/ inntekt, statlig etat for pensjoner. Staten har nå valgt en statlig en etatsmodell hvor det skal etableres en førstelinjetjeneste med et arbeids- og velferdskontor i hver kommune som brukernes kontaktsted for hele tjenestespekteret i dagens tredelte forvaltning.

Hovedmål med reformen er å få flere i arbeid og færre på stønad, forenkle for brukerne og tilpasse tjenestetilbudet brukernes behov, samt å få en helhetlig og effektiv arbeids- og velferdsforvaltning. Det er et klart skille i hva lovverket kan regulere og den praksis for samhandlingen som må etableres mellom partnerne i det nye velferdskontoret. Hensikten med denne høringsuttalelse er å vurdere departementets forslag til lovendringer og hvordan brukerne og sosialtjenesten blir berørt av disse endringer. Rådmannen har valgt å ha brukeren i fokus i sitt forslag til høringsuttalelse.

Rådmannen anbefaler i stor grad å gi tilslutning til tenkningen i Arbeids- og sosialdepartementets høringsnotat. Spesielt viktig for Bærum kommunen er lovforslagets § 9 Samarbeid og oppgavedeling, som blant annet hjemler at det nye Arbeids- og velferdskontoret skal opprettes ved avtale mellom arbeids- og velferdsetaten og den enkelte kommune. Grunnlaget for den lokale avtalen i Bærum er en rammeavtale mellom Kommunenes Sentralforbund (KS) og staten. Det lokale velferdskontorets samarbeid og oppgavedeling vil de reelle forhandlinger avklare nærmere. Rådmannen anbefaler at mest mulig av sosialtjenesten bør vurderes inn i velferdskontoret og at forvaltningen tilpasses brukernes behov og ikke omvendt.

Rådmannen anbefaler at det ikke gis tilslutning til § 9 Samarbeid og oppgavedeling, pkt om avtale uenighet. Avtaleuenighet bør løses ved å benytte et opprettet parts-sammensatt

utvalg bestående av departement og KS, ikke av departementet alene slik forslag til lovendring skisserer.

Rådmannen anbefaler at Bærum kommune benytter muligheten i lovforslagets § 2 til å inngå en avtale med den nye Arbeids- og velferdsetaten om å legge flere oppgaver enn kun økonomisk sosialhjelp til velferdskontoret. I utgangspunktet kan det være aktuelt å legge all virksomhet ved sosialkontoret inn i det nye velferdskontoret. Dette vil imidlertid aktualisere behovet for å finne en god måte å gi kontoret en helhetlig ledelse og samtidig forvalte ansvaret etter lov om sosiale tjenester. Rådmannen kan derfor med tilfredshet konstantere at det i dag er et godt samarbeidsklima mellom de lokale statlige etater og Bærum kommune, som gir en god plattform for å innføre reformen lokalt. Det er lokalt stor entusiasme for å starte reformarbeidet med partnerne Aetat og trygdekontoret. Holdningen er at dette skal kommunen få til. Rådmannen har løpende uformel kontakt med de lokale statsetater Aetat og Trygdekontoret og ser fram til å videreutvikle dette i et felles NAV kontor.

Reformen er lansert som en helt ny satsning i offentlig virksomhet i bruk av partnerskap som metode for å utvikle forpliktende samarbeid. I høringsnotatet står det intet om hvordan uenighet om for eksempel strategi, prioriteringer, ressursbruk skal løses. Rådmannen savner en nærmere beskrivelse av dette, i den underliggende forklaring til § 9 om samarbeid og oppgavedeling. Rådmannen velger derfor i sitt forslag til høringsuttalelse å omhandle prinsipper for partnerskap, selv om det ikke er invitert til dette.

Målet må være å lykkes med arbeidslinja, få brukerne raskt i arbeid og sikre inntekts-sikring slik at brukerne (for)blir selvhjulpne. Bruker skal ikke merke om det er stat eller kommune som har ansvaret, men oppleve at løsningene ivaretar tar brukerens behov.

Rådmannen vil fortløpende i samarbeid med lokale stat vurdere å igangsette prosjekt som utvikler gode virkemidler som støtter prosessen for opprettelse av et nytt velferdskontor/ NAV.

Rådmannens forslag til vedtak:

Bærum kommune oversender svar på høring i henhold til rådmannens redegjørelse.

Elisabeth Enger

Einar Kindberg

BEHANDLINGEN I SEKTORUTVALG BISTAND OG OMSORG**Votering:**

Rådmannens forslag ble enstemmig vedtatt.

BIOM-042/05 - 20.10.2005 Vedtak:

Bærum kommune oversender svar på høring i henhold til rådmannens redegjørelse.

RÅDMANNENS REDEGJØRELSE

Svarbrev til Arbeids- og sosialdepartementet frå Bærum kommune:

1. Innledning

Regjeringen la i St.prp nr 46 (2004-2005) *Ny arbeids- og velferdsforvaltning* fram forslag om en ny organisering av arbeids- og velferdsforvaltningen. Stortinget behandlet proposisjonen 31. mai 2005, jf. Inst.S. nr. 198 (2004-2005). Forslaget til lovgrunnlag for en ny arbeids- og velferdsforvaltning har høringsfrist mandag 14. november 2005.

Hovedmål med reformen er:

- Å få flere i arbeid og færre på stønad
- Å forenkle for brukerne og tilpasse til brukernes behov
- Å få en helhetlig og effektiv arbeids- og velferdsforvaltning

I den nye arbeids- og velferdsforvaltningen skal det etableres en førstelinjetjeneste med et arbeids- og velferdskontor i hver kommune som er brukernes kontaktsted for hele tjenestespekteret i dagens tredelte forvaltning. Det statlige ansvar skal samles i en ny statlig etat for arbeid og velferd. Aetat og trygdeetatene avvikles. Kommunene beholder sitt ansvar for oppgaver etter lov om sosiale tjenester.

Sektorutvalg Biom er og vil i fortsettelsen bli holdt løpende orientert om arbeidet med NAV. Første orienteringssak BIOM var i møte 8.9.05 (sak 37/05).

2. Høringens formål

Hensikten med høringsuttalelsen er å vurdere Arbeids- og sosialdepartementet forslag til lovendringer og hvordan sosialtjenesten blir berørt av disse. Det er et klart skille i hva lovverket kan regulere og den praksis for samhandlingen som må etableres mellom partnerne i det nye velferdskontoret.

3. Forslag til lovendringer

Bærum kommune gir sin tilslutning til hovedinnholdet i Arbeids- og sosialdepartementets høringsnotat. Dette gjelder både formål med reformen, organisering av velferdskontoret, brukermedvirkning og hovedinnholdet i oppgavedelingen og samarbeid. De viktigste forslagene kommenteres spesielt.

§ 1 Formål. Anbefaling: Tiltres.

NAV er en organisatorisk reform. Ved å samle arbeidsmarkedstiltak, trygdetiltak og sosiale tiltak i en felles velferdsforvaltning vil målet om flere i arbeid og aktivitet og færre på stønad nås lettere. Forvaltningen skal tilpasse seg brukernes behov og ikke omvendt. Alle oppgaver som trygdeetaten og Aetat har i dag overføres til NAV, i tillegg minimum kommunens økonomiske sosialhjelpsordning. Bærum kommune stiller seg positivt til at det kan avtales at andre deler av sosialhjelpstilbudet kan legges til NAV.

§ 2 Arbeids- og velferdsforvaltningen. Anbefaling: Tiltres. Ved å samle alle ytelser og stønader i en forvaltning vil koordineringen bli bedre og brukervennligheten vil øke. Brukers behov kan vurderes helhetlig.

§ 4 Arbeids- og velferdsetatens hovedoppgaver. Anbefaling: Tiltres. Sjette ledd, gir hjemmel for departementet i særlige tilfelle å gi kommuner ansvar for arbeidsmarkeds-tiltak. Dette er imidlertid begrenset til tiltak til sosialhjelpsmottakere. I praksis vil dette

føre til at velferdskontoret ikke kan utvikle felles arbeidsmarked, og dette vil igjen lett føre til en uønsket sektorisering og båstenkning.

Bærum har en forsterket erfaring av at aetat er en god og kompetent samarbeidspartner og ønsker derfor at arbeidsmarkedstiltak forblir et statlig ansvar.

§ 6 Om brukermedvirkning. Anbefaling: Tiltres. Etaten skal sørge for at bruker-representanter blir hørt i forbindelse med planlegging, gjennomføring og evaluering av etatens tjenester. Bærum kommune mener det er viktig for innbyggere å ha muligheten for å bli hørt i saker som vedrører dem og at deres innspill brukes aktivt til å forbedre tjenestetilbudet.

§ 7 Taushetsplikten. Anbefaling: Tiltres. Sikrer at det nye velferdskontor har et felles rammeverk for taushetsplikt i tillegg til dagens bestemmelser. Bærum kommune mener lovverket med foreslåtte endringer vil dekke det nye velferdskontorets behov. Taushetsplikten kan allikevel bli utfordrende å håndtere i det nye velferdskontoret.

Det nye velferdskontoret krever høy grad av informasjon og samhandling. Bærum kommune er opptatt av at det utarbeides rutiner for de nye velferdskontorene som gjør at det ikke sirkulerer mer opplysninger enn det som er nødvendig i hver enkelt sak. Det som trygd og aetat vet om en klient kan de ved behov dele med sosialtjenesten, og visa versa. Dette åpner for skjønn helt ned på saksbehandlingsnivå, viktig med gode rutiner for dette på det nye lokale velferdskontoret.

Målet med lovendring er å gi tilgang til nødvendige opplysninger om klientene, slik at hver klient kan få korrekt hjelp. Hva som er nødvendig informasjonsflyt skjer i et området som gir rom for tolkninger, taushetsplikten er viktig for å oppnå tillit, spesielt fra de som har størst behov for hjelp. Bærum kommune ønsker at det utarbeides en vær varsom plakat for utøvelsen av den taushetsbelagte informasjonsflyten i det nye NAV kontoret.

§ 9 Samarbeid og oppgavedeling. Anbefaling: Tiltres, bortsett fra g).

Arbeids- og velferdskontoret skal opprettes ved avtale mellom arbeids- og velferdsetaten og den enkelte kommune. Avtalen skal inneholde bestemmelser om:

- a) Lokalisering, organisering og drift
- b) Sosialtjenestens oppgaver ut over økonomisk sosialhjelp
- c) Samarbeid med øvrig kommunal tjenesteyting
- d) Samhandling med brukerrepresentanter
- e) Oppgaveansvar på tvers av statlig og kommunal myndighet
- f) Delegering av myndighet til interkommunalt organ
- g) Beslutningsmyndighet ved uenighet om avtaleinnhold

Bærum kommune mener det er positivt at avtaleformen skal benyttes som grunnlag for samarbeid og oppgavefordeling mellom stat og kommune om NAV. Det er også positivt at den lokale avtalen i Bærum skal bygge på en rammeavtale mellom Kommunenes Sentralforbund (KS) og staten.

Når det gjelder pkt a) vil de reelle forhandlinger avklare dette nærmere. Kontoret bør ha en enhetlig ledelse, bør bli oppfattet av brukerne som ett kontor, men bli drevet av faglig sett likeverdige partnere. Bærum kommune ønsker at mest mulig av sosialtjenesten skal inngå, pkt b) i velferdskontoret. Økonomisk sosialhjelp må inkluderes (lovfestes). Samarbeidet med øvrig kommunal tjenesteyting, pkt c) bør utvikles og forankres til brukers rett til individuell plan (IP). Samarbeid med brukerrepresentanter d) bør inngå som et

kontaktpunkt med tanke på å tilpasse kontorets tjenester og drift til brukenes behov. Når det gjelder pkt e) er Bærum kommunes syn at høringsnotatet har begrenset muligheten for oppgaveutføring på tvers av myndighet på en slik måte at det fører til mindre helhetlige løsninger enn ønskelig jfr § 4. Bærum kommunes størrelse tilsier at opprettelse av interkommunalt organ, pkt f) ikke er aktuelt.

Avtale uenighet, pkt g). Bærum kommune anbefaler at avtaleuenighet løses ved å benytte et opprettet parts-sammensatt utvalg bestående av departement og KS, ikke av departementet alene slik forslag til lovendring skisserer.

§10 Samarbeid med brukeren, individuelle plan behovsvurdering for arbeidssøkeren

§11 Gjensidig bistand mellom arbeids- og velferdsetaten og sosialetaten

§12 Behandling av personopplysninger ved arbeids- og velferdskontoret

Anbefaling: Tiltres.

4. Forhold til annen gjeldende lovgivning

Behovet for å samordne ny lov til gjeldende lov er grundig omtalt i mottatt høringsnotat. Det mottatte høringsnotatet gir imidlertid ingen uttrykk for at kommunens ansvar etter lov om sosiale tjenetester er endret.

5. Helhetlig ledelse med 2ansvars- og lederlinjer

Det er i dag et godt samarbeidsklima mellom de lokale statlige etater og Bærum kommune, som gir en god plattform for å innføre reformen lokalt. Det er lokalt stor entusiasme for å starte reformarbeidet med partnerne aetat og trygdekontoret. Holdningen er at dette skal kommunen få til. Bærum kommune har løpende uformell kontakt med de lokale statsetater Aetat og Trygdekontoret og ser fram til å videreutvikle dette i et felles NAV kontor.

Til tross for et godt utgangspunkt vil ett kontor der oppgaver og ansvar er forankret i ulik lovgivning og til statlig eller kommunal myndighet representerer en stor utfordring m.h.t. enhetlig ledelse. Bærum kommune vil oppfordre stat og KS til å vie dette særlig oppmerksomhet i det pågående arbeid med rammeavtalen for lokale avtaler.

7. Partnerskap

Bærum kommune velger i sitt forslag til høringsuttalelse å omhandle prinsipper for partnerskap, selv om det ikke er invitert til dette. Bærum kommune ønsker å delta som en likeverdig partner i det nye velferdskontoret, men ser at Bærum kommune lett kan bli en "lillebror" i denne sammenheng.

Den nye lederen av NAV Interim Tore Saglie kaller de nye velferdskontorene for "det integrerte partnerskap mellom bruker, stat og kommune, med en helhetlig ledelse".

Høringsnotatet bruker kun ett sted begrepet likeverdige samarbeidspartnere. Reformen er lansert som en helt ny satsning i offentlig virksomhet i bruk av partnerskap som metode for å utvikle forpliktende samarbeid. Det er derfor både overraskende og urovekkende at partnerskapsbegrepet nær sagt er fraværende i det lovgrunnlag som skal forme den nye velferdsforvaltningen.

Partnerskap er en krevende modell som forutsetter tillit mellom de som skal samarbeide. Partnerskap kan ikke vedtas, det oppstår mellom parter som ønsker å samarbeide for å nå felles mål. Partnerskap handler om bygge felles kultur, om villighet til å gi og ta. I et partnerskap er blant annet følgende viktig:

- Felles brukerfokus, felles fokus og prioritering av mål
- Lagånd og felles utvikling av arbeidskultur
- Utvikling av felles kompetanse
- Felles helhetlig bruk av ytelsene/ressursene, fjerne skotten mellom ytelsene
- Koordinerte planer og utviklingsløp videre

Bærum kommune anbefaler at partnerskap innarbeidet i det endelige utkast, både i formålsparagrafens beskrivelse av hovedprinsipper for organisering (§1) og i omtalen av samarbeid og oppgavedeling (§9).

8. Bærum kommune og reformen

Bærum kommune har i første rekke fokus på å få til en god løsning lokalt og vil arbeide for å oppfylle følgende for å utvikle en god løsning:

- Brukervennlig lokal løsning hvor brukerfokus og brukervedvirkning står i fokus
- Brukerne skal ikke merke hvor tjenestene kommer fra, stat eller kommune
- Forenklede rutiner med store fullmakter til de som møter brukerne
- Rask kartlegging, rasjonell og ubyråkratisk bruk av ressurser

Etter Bærum kommunes synspunkter blir utfordringene blant annet å:

- utnytte velferdskontorets felles kompetanse slik at målet om flest mulig i arbeid kan realiseres
- forvalte rettigheter og ytelser effektivt og ubyråkratisk
- utarbeide en velferdspolitik som er støttet av det lokale næringsliv og politikere
- sikre de som ikke er klare for det ordinære arbeidsmarkedet økonomisk trygghet
- sikre at de som har en redusert arbeidsevne mulighet til å ta denne i bruk

Bærum kommune er opptatt av at NAV interim har fokus ikke bare på lovendringer og andre formalia, men setter fokus og hjelper til i prosessen slik at de nye velferdskontorene kan bli reelle arenaer for samarbeid og godt partnerskap. Etter rådmannens synspunkt krever dette stor grad av opplæring, kulturbygging og felles tolkning av regelverk og lignende.